

پادشاه عربستان درگذشت

مقام‌های عربستان تایید کرده‌اند که ملک عبدالله بن عبدالعزيز پادشاه این کشور در سن ۹۰ سالگی درگذشته است.

مقام‌های عربستان تایید کرده‌اند که ملک عبدالله بن عبدالعزيز پادشاه این کشور در سن ۹۰ سالگی درگذشته است. به گزارش ایسنا، ملک عبدالله بن عبدالعزيز، پادشاه عربستان بامداد جمعه درگذشت و سلمان بن عبدالعزيز به عنوان پادشاه جدید این کشور معرفی شد.

به گزارش شبکه تلویزیونی الاخباریه عربستان، دربار پادشاهی عربستان سعودی در بیانیه ای اعلام کرد: با نهایت تأسف و تأثر درگذشت ملک عبدالله بن عبدالعزيز را به شاهزاده سلمان بن عبدالعزيز آل سعود، ولیعهد تسلیت می‌گوییم. ملک عبدالله بن عبدالعزيز در ساعت یک بامداد جمعه (به وقت محلی) برابر با سوم ربیع الثانی ۱۴۳۶ هجری درگذشت. مجری این شبکه افزود پس از نماز عصر روز جمعه نماز بر ملک عبدالله بن عبدالعزيز در مسجد جامع ترکی بن عبدالله در شهر ریاض برگزار خواهد شد.

دربار عربستان در بیانیه ای افزود، شاهزاده سلمان بن عبدالعزيز آل سعود بر اساس قانون اساسی به عنوان پادشاه عربستان مورد بیعت قرار گرفت و پس از این بیعت بر اساس بند دوم فرمان پادشاهی شاهزاده مقرن بن عبدالعزيز آل سعود را به عنوان ولیعهد معرفی کرد.

بیعت شهروندان سعودی با ملک سلمان بن عبدالعزيز و شاهزاده مقرن بن عبدالعزيز به عنوان ولیعهد پس از نماز عشا جمعه در کاخ پادشاهی در ریاض برگزار خواهد شد.

واکنش‌ها

باراک اوباما، رئیس‌جمهوری آمریکا با صدور بیانیه‌ای درگذشت ملک عبدالله را تسلیت گفته و او را رهبری راسخ نامید. رئیس‌جمهوری آمریکا گفته است: ملک عبدالله به اهمیت روابط عربستان سعودی و آمریکا ایمان راسخ داشت و عامل ثبات و امنیت در منطقه خاورمیانه و فراتر از آن بود. جان کری، وزیر امور خارجه آمریکا هم گفت که با درگذشت ملک عبدالله، واشنگتن شخصیتی خردمند و دوراندیش را از دست داده است.

شبکه تلویزیونی العربیه نیز گزارش داد، در پی درگذشت پادشاه عربستان، محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین سه روز عزای عمومی اعلام کرد.

فرانسوا اولاند، رئیس‌جمهوری فرانسه درگذشت ملک عبدالله را تسلیت گفت و روابط بین پاریس و ریاض را قوی توصیف کرد. رئیس‌جمهوری فرانسه از ملک عبدالله به عنوان سیاستمداری که با عملکرد خود در تاریخ کشورش تأثیرگذار بود، تجلیل کرد. دبیرکل سازمان ملل متحد، رئیس‌جمهوری مصر، دبیرکل اتحادیه عرب، شیخ الازهر و پادشاه مراکش نیز فوت ملک عبدالله را به امت عرب و اسلام تسلیت گفتند.

ملک عبدالله دوم، پادشاه اردن هم درگذشت ملک عبدالله را تسلیت گفت و برای شرکت در مراسم تشییع جنازه او، سفر خود را به داووس نیمه‌کاره رها کرد. همچنین سخنگوی دولت اردن اعلام کرد که بنا به دستور پادشاه این کشور ۴۰ روز در عزای عمومی خواهد بود.

شبکه‌های ماهواره‌ای کشورهای عرب حوزه خلیج فارس و مصر از جمله شبکه‌های دولتی عربستان، کویت، بحرین و شبکه‌های ام.بی.سی، روتانا، سی.بی.سی و النهار در پی درگذشت ملک عبدالله، پخش برنامه‌های روتین خود را متوقف و با گذاشتن نوار سیاه رنگ در گوشه تصاویر خود، اقدام به پخش تلاوت قرآن کریم کردند.

از سوی دیگر، بعد از اعلام خبر فوت پادشاه عربستان بهای نفت در بازار نیویورک افزایش یافت. به گزارش خبرگزاری فرانسه، در بازار معاملات نیویورک هر بشکه نفت وست تگزاس اینتر مدییت برای تحویل در ماه مارس با افزایش ۹۳ سنتی، ۴۷ دلار و ۲۴ سنت معامله شد.

زندگی‌نامه

عبدالله بن عبدالعزيز بن عبدالرحمن بن فیصل بن ترکی آل سعود، دوازدهمین پسر بنیانگذار عربستان سعودی و ششمین پادشاه این کشور است. به روایت مشهور وی در سال ۱۹۲۴ در شهر ریاض به دنیا آمد و در طول زندگی بیش از ۹۰ ساله خود مناصب مهم و کلیدی مختلفی را در عربستان عهده دار بود و برنامه‌های اصلاحی زیادی را در این کشور به اجرا درآورد.

عبدالله بن عبد العزیز در ۱۳ ژوئن ۱۹۸۲ و با به قدرت رسیدن ملک فهد، به ولیعهدی عربستان رسید که دومین مقام بعد از پادشاه محسوب می‌شود. وی در سال ۱۹۹۵ و پس از سکنه مغزی ملک فهد عملاً قدرت را در عربستان به دست گرفت و مرد شماره یک خاندان آل سعود شد. ده سال به همین شیوه گذشت تا اینکه با مرگ ملک فهد در یکم اوت ۲۰۰۵ عبدالله رسماً به عنوان پادشاه عربستان بر تخت نشست.

روابط با جهان خارج

پادشاه عربستان در نزدیک به ۲۰ سال حکمرانی بر این کشور تغییرات زیادی در عربستان محافظ کار ایجاد کرد که از جمله آنها

می‌توان به گسترش روابط عربستان با دیگر کشورهای جهان به ویژه کشورهای عربی و نزدیک شدن بیش از پیش به آمریکا اشاره کرد.

عبدالله در طول این سال‌ها بارها به آمریکا سفر کرد و میزبان روسای جمهور مختلف آمریکا در ریاض نیز بود. وی یکی از طرفداران باراک اوباما، رئیس جمهور آمریکا محسوب می‌شد و جمله مشهورش پس از انتخاب اوباما به ریاست جمهوری آمریکا که گفته بود "خدا را شکر که اوباما را رئیس جمهور کرد" بازتاب زیادی در رسانه‌های جهان داشت.

عبدالله بن عبد العزیز تلاش بسیار کرد تا در زمان حیاتش صلح را بین فلسطینیان و رژیم صهیونیستی برقرار کند و در سال 2002 طرحی را در همین رابطه در نشست سران اتحادیه عرب به تصویب رساند که این اتحادیه هنوز بر اجرای آن با برخی اصلاحات تاکید دارد.

وی روابط عربستان با دولت معمر قذافی، دیکتاتور لیبی بهبود بخشید و به برخی اختلافات در داخل کشورهای عربی به ویژه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس پایان داد. عبدالله با اینکه رابطه خوبی با صدام نداشت اما مخالف حمله آمریکا به عراق بود و بارها تلاش کرد که بوش را از حمله نظامی به این کشور منصرف کند.

مشهور است که پادشاه متوفی عربستان دل خوشی از ایران نداشت و حتی چندبار به آمریکا پیشنهاد داده است که به ایران حمله کند. وی این موضوع را در سال 2008 به ریان کروکر، سفیر آمریکا در عراق و دیوید پترائوس، رئیس وقت سازمان سیا در میان گذاشته بود. عادل الجبیر، سفیر سابق عربستان در آمریکا نیز معتقد است که توصیه‌های مکرر ملک عبدالله به کاخ سفید باعث شد که واشنگتن مخالفت جدی با برنامه هسته‌ای ایران را در دستور کار قرار دهد.

عبدالله و حقوق بشر

پادشاه متوفی عربستان در طول حکومتش کارنامه سیاهی در زمینه حقوق بشر از خود به جای گذاشت و نهادهای بین‌المللی حقوق بشر بارها از وی به خاطر سرکوب خشونت‌بار مخالفان و نقض آشکار و گسترده حقوق زندانیان انتقاد کردند. وی در جریان تظاهرات مردمی بحرین در سال 2011 دستور ورود نیروهای امنیتی عربستان به بحرین را صادر و با این کار عملاً تظاهرات را سرکوب و رژیم آل خلیفه را از سقوط نجات داد.

عفو بین الملل در گزارشی از وضعیت حقوق بشر در عربستان به شدت از عملکرد پادشاه این کشور در مبارزه با تروریسم انتقاد و اعلام کرد که هزاران زندانی بدون اینکه محاکمه عادلانه‌ای برای آنها برگزار شده باشد یا حتی تفهیم اتهام شده باشند، برای سال‌ها در شرایطی اسفبار در زندان‌های سعودی نگهداری می‌شوند.

بر اساس این گزارش، مقامات عربستان و در راس آنها ملک عبدالله حقوق بشر را به شکل گسترده‌ای نقض می‌کنند و از نفوذ بالای خود در جامعه جهانی استفاده می‌کنند تا این امر نادیده گرفته شود. و اینکه نقض حقوق بشر به بهانه مبارزه با تروریسم به شکل گسترده و در خفا انجام می‌شود و ارتباط قربانیان با جهان خارج بدون محاکمه گاه برای سال‌ها قطع می‌شود.

اصلاحات ملک عبدالله و فرضیه توطئه

وی در زمان حیاتش تغییراتی بنیادین در ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی عربستان ایجاد کرد که از جمله آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

اقتصاد- پیوستن عربستان به سازمان تجارت جهانی، اجرای پروژه‌های عظیم اقتصادی و ساخت شهرک‌های صنعتی، تجاری و پزشکی در سراسر عربستان، گسترش زیرساخت‌های ترابری و حمل و نقل در عربستان.

اجتماعی- دادن برخی آزادی‌های محدود به زنان، صدور مجوز مشارکت زنان در انتخابات و حضور در مجلس شوری، اجرای بزرگترین پروژه توسعه حرم نبوی و کعبه (که با انتقادهایی نیز مواجه بوده است) تغییرات گسترده در نظام قضایی عربستان، ساخت دانشگاه‌های متعدد و مراکز تحقیقاتی از جمله مراکز تحقیقات هسته‌ای.

سیاسی- شاید بتوان مهمترین تغییری که ملک عبدالله در عربستان ایجاد کرد را اصلاحات سیاسی وی نامید. عبدالله درگام اول، نظام انتخاب جانشین برای پادشاه یا همان ولیعهد را با تاسیس "شورای بیعت" دگرگون کرد. این شورا که از بزرگان خاندان آل سعود تشکیل شده وظیفه تعیین ولیعهد را برعهده دارند. پیش از عبدالله، و بنا به توصیه ملک سعود، بنیانگذار عربستان سعودی برادر بزرگتر به ولیعهدی انتخاب می‌شد اما با تغییرات عبدالله، پادشاه اختیارات گسترده‌ای را در زمینه انتخاب ولیعهد برای خود ایجاد کرد. البته پادشاه باید گزینه انتخابی خود را به شورای بیعت پیشنهاد کند و این شورا اختیار دارد که با آن موافقت یا مخالفت کند و یا کسانی را به پادشاه پیشنهاد دهد اما از آنجا که عبدالله خود شورای بیعت را به وجود آورد و درواقع آن را مهره چینی کرد، خود وی نیز حرف اول و آخر را می‌زند.

تبدیل گارد سلطنتی عربستان که خود در جوانی سال‌ها ریاست آن را بر عهده داشت، به وزارتخانه از دیگر تغییراتی بود که عبدالله در هرم قدرت خاندان آل سعود ایجاد کرد. ریاست گارد سلطنتی را متعب پسر عبدالله بر عهده دارد و تبدیل شدن آن به وزارتخانه به معنای ورود متعب به شورای وزیران است که از عالی‌ترین نهادهای سیاسی در عربستان محسوب می‌شود. مخالفان عبدالله این کار وی را تلاش برای موروثی کردن سلطنت در خاندان عبدالله می‌دانند.

وی همچنین در آخرین ماه‌های عمرش در اقدامی بی‌سابقه برای سلمان بن عبدالعزيز، برادر و ولیعهد خود، ولیعهد تعیین کرد و مقرن بن عبدالعزيز دیگر برادر ناتنی خود را به عنوان جانشین سلمان منصوب کرد که با توجه به نزدیکی روابط میان مقرن و متعب فرضیه توطئه ملک عبدالله علیه برادرانش قوت گرفت. بر اساس این فرضیه قرار است مدت کوتاهی پس از مرگ عبدالله، شورای بیعت سلمان را به دلیل بیماری از پادشاهی خلع کند و مقرن که ولیعهد اوست به جای سلمان به قدرت برسد و مقرن نیز متعب پسر عبدالله را به ولیعهدی انتخاب کند که با این کار در مدت کوتاهی پادشاهی بار دیگر به خاندان عبدالله باز خواهد

گشت و دست دیگر فرزندان ملک سعود، از تخت پادشاهی کوتاه خواهد شد.

درگذشت

نشانه‌های ضعف و کهولت سن ملک عبدالله که مدتی بود آغاز شده بود، از ژوئن 2010 به اوج خود رسید. عبدالله از 2010 تا 2012 تحت چند عمل جراحی ستون فقرات قرار گرفت که وی را برای همیشه زمین‌گیر کرد بگونه‌ای که تا زمان مرگش بر روی ویلچر می‌نشست. وی پس از این دوره که در سکوت رسانه‌ای گذشت و اطلاع رسانی چندانی از آن صورت نگرفت، برای گذراندن دوران نقاهت عربستان را ترک کرد.

چیزی نگذشت که در 4 سپتامبر 2012 یا دست کم تاریخی نزدیک به این دچار سکت قلبی شد و برای عمل جراحی به نیویورک برده شد که درباره این عمل خبری منتشر نشد ولی به جای آن دیوان پادشاهی عربستان اعلام کرد که ملک عبدالله برای گذراندن دوران پس از بیماری راهی مراکش شده است. وی در 24 سپتامبر همان سال به کشورش بازگشت.

پس از این تاریخ ملک عبدالله چندین بار دیگر در عربستان و شاید در کشورهای دیگری بستری شد تا اینکه در 31 دسامبر 2014 با تشخیص ذات‌الریه و تنگی نفس شدید در شهرک پزشکی گارد سلطنتی عربستان بستری شد.